

Brüssel, 12. juuni 2025
(OR. en)

9897/25

ENFOPOL 191
CRIMORG 99
DROIPEN 63
COPEN 167
COSI 110
FREMP 154
SOC 376
EMPL 246
CYBER 159
RELEX 711
MIGR 199
JAIEX 55
JAI 773

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Kuupäev: 12. juuni 2025

Saaja: Delegatsioonid

Eelmise dok nr: 8724/25

Teema: Nõukogu järeldused inimkaubanduse vastase võitluse kohta, pöörates erilist tähelepanu Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõjaga seotud olukorrale ja alaealiste kaitsele
– Nõukogu järeldused (12. juuni 2025)

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järeldused inimkaubanduse vastase võitluse kohta, pöörates erilist tähelepanu Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõjaga seotud olukorrale ja alaealiste kaitsele, mille nõukogu (justiits- ja siseküsimused) kiitis heaks 12. juunil 2025 toimunud 4102. istungil.

Nõukogu järeldused**inimkaubanduse vastase võitluse kohta, pöörates erilist tähelepanu Venemaa Ukraina-vastase
agressioonisõjaga seotud olukorrale ja alaealiste kaitsele****Sissejuhatus**

- a) Inimkaubandus on endiselt üks tõsisemaid ohte julgeolekule ja inimõigustele Euroopa Liidus ning sellega rikutakse rängalt põhiõigusi.
- b) ELi peamine õigusakt inimkaubanduse tõkestamiseks ja selle vastu võitlemiseks ning inimkaubanduse ohvrite kaitsmiseks on ELi inimkaubandusevastane direktiiv¹. Selleks et võitlust selle kuriteoliigi vastu tugevdada, muudeti seda direktiivi 2024. aastal (läbivaadatud ELi inimkaubandusevastane direktiiv²). Uued normid hõlmavad sõnaselgelt uusi ärakasutamise vorme, sealhulgas internetis toimuvaid ärakasutamise vorme, tagavad ohvrite varajase avastamise ning ohvritele suurema abi ja toe kooskõlas läbivaadatud ELi inimkaubandusevastase direktiivi artikliga 11.
- c) Komisjon avaldas 2021. aasta aprillis inimkaubanduse vastu võitlemise ELi strateegia 2021–2025 (edaspidi „ELi strateegia“)³. Sellega nähakse ette terviklikud meetmed nimetatud kuritegevuse ennetamiseks, ohvrite kaitsmiseks ja nende võimestamiseks ning inimkaubitsejate kohtu ette toomiseks. See strateegia on tihedalt seotud ELi organiseeritud

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta direktiiv 2011/36/EL, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset ja millega asendatakse nõukogu raamotsus 2002/629/JSK (ELT L 101, 15.4.2011, [ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/36/oj](http://data.europa.eu/eli/dir/2011/36/oj)).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1712, millega muudetakse direktiivi 2011/36/EL, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset (ELT L, 2024/1712, 24.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1712/oj>).

³ 8090/21.

kuritegevuse vastu võitlemise strateegiaga⁴, võttes arvesse, et inimkaubandusega võivad tegeleda organiseeritud kuritegelikud rühmitused.

- d) Alates 2022. aastast on Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ja muud relvakonfliktid ELi naaberpiirkondades suurendanud inimkaubanduse ohtu rahvusvahelist kaitset taotlevate isikute ja põgenike, sealhulgas naiste ja laste seas. Ühine inimkaubandusevastase võitluse kava⁵ ja ajutise kaitse direktiivi⁶ aktiveerimine vähendasid märkimisväärselt Venemaa Ukrainasse sissetungi eest põgenevate inimeste haavatavust. Ajutise kaitse direktiivi kohaldamist pikendati 2026. aasta märtsini⁷.
- e) Peamine Euroopa koostöövahend inimkaubanduse vastu võitlemiseks on kuritegevusega seotud ohte käsitlev valdkondadevaheline Euroopa platvorm (EMPACT) ning inimkaubanduse vastu võitlemine on praeguse EMPACTi tsükli jooksul (2022–2025)⁸ üks ELi kuritegevusvastase võitluse prioriteete. EMPACTi asjaomase operatiivtegevuskava eesmärk on lõhkuda kuritegelikud võrgustikud, mis tegelevad inimkaubandusega igasuguse ärakasutamise eesmärgil, pöörates erilist tähelepanu võrgustikele, kes kasutavad ära alaealisi⁹.
- f) Rahvusvahelise koostööga seoses on inimkaubandusvastase võitluse alal tehtava rahvusvahelise koostöö parandamisel olnud oluliseks sammuks 2000. aastal vastu võetud, riikidevahelise organiseeritud kuritegevuse vastast ÜRO konventsiooni täiendav ÜRO protokoll inimestega, eelkõige naiste ja lastega, kauplemise takistamise, sellise kauplemise

⁴ Komisjoni teatis ELi organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise strateegia (2021–2025) kohta, COM(2021) 170 final (2021), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52021DC0170>.

⁵ Euroopa Komisjon, „A Common Anti-Trafficking Plan to address the risks of trafficking in human beings and support potential victims among those fleeing the war in Ukraine“ (Ühine inimkaubandusevastane kava, et tegeleda inimkaubanduse riskidega ja toetada võimalikke ohvreid Ukraina sõjapõgenike seas), 11. mai 2022, https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2022-05/Anti-Trafficking%20Plan_en.pdf.

⁶ Nõukogu 4. märtsi 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/382, millega määratakse kindlaks Ukrainast lähtuva põgenike massilise sissevoolu olemasolu direktiivi 2001/55/EÜ artikli 5 tähenduses ning nähakse selle tulemusena ette ajutine kaitse (ELT L 71, 4.3.2022, [ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/382/oj](http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/382/oj)).

⁷ Nõukogu 25. juuni 2024. aasta rakendusotsus (EL) 2024/1836, millega pikendatakse rakendusotsusega (EL) 2022/382 kehtestatud ajutist kaitset (ELT L, 2023/1836, 24.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1836/oj).

⁸ 7101/23.

⁹ 7101/23.

vastu võitlemise ja selle eest karistamise kohta¹⁰ ning 2005. aasta Euroopa Nõukogu inimkaubandusvastaseid meetmeid käsitlev konventsioon¹¹.

¹⁰ ÜRO Peaassamblee resolutsioonid 55/25 ja 55/255, millega võetakse vastu rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsioon (UNTOC) ja selle protokollid, 15.11.2000.

¹¹ CETS nr 197, 16.5.2005, <https://rm.coe.int/168008371d>.

- g) Inimkaubanduse vastases võitluses tuleks ELi inimkaubandusevastase võitluse koordinaatori toetusel täielikult ära kasutada kõiki olemasolevaid asjakohaseid vahendeid, sealhulgas inimkaubanduse vastu võitlemise ELi strateegiat 2021–2025 ja varasemaid nõukogu järeldusi¹². Et selle kuriteoliigiga tulemuslikult võidelda, on ELi ja liikmesriikide tasandil vaja täiendavaid jõupingutusi ja meetmeid.

Üldised kaalutlused

1. Inimkaubanduse tõkestamine ja selle vastane võitlus ning kõigi inimkaubanduse ohvrite abistamine ja toetamine on jätkuvalt liidu ja liikmesriikide prioriteet.
2. Inimkaubandus, sealhulgas laste seksuaalne ärakasutamine internetis ja väljaspool seda, mõjutab tugevalt ELi liikmesriikide ühiskonda ja majandust.
3. Inimkaubanduse ohvrite arv Euroopa Liidus on märkimisväärselt suurenenud. Aastatel 2021–2022 suurenes ELis registreeritud inimkaubanduse ohvrite arv võrreldes ajavahemikuga 2019–2020 20,5%¹³. Ohvrite sagedasem avastamine on tõenäoliselt tingitud ka asjaomaste riiklike organite ja asutuste, eelkõige õiguskaitseasutuste ja kodanikuühiskonna organisatsioonide suurematest jõupingutustest ohvrite varajaseks avastamiseks ja tuvastamiseks.
4. Lapsed on üks kõige haavatavamaid rühmi, kelle inimkaubandusega seotud kuritegelikud ühendused on sihikule võtnud. Sellised kuritegelikud ühendused tegelevad sageli laste ärakasutamisega, värvates neid ja kasutades neid hiljem kuritegude toimepanemiseks või sundides neid sundabieludesse või kasutades neid seksuaalselt ära. Aastatel 2021–2022 olid lapsohvritest 81% ELi kodanikud (2 401 last). Lapsohvid moodustasid kõigist ELis registreeritud ohvritest peaaegu viiendiku (19%)¹⁴. Digiüleminek on toonud kaasa selle, et murettekitavalt on sagenenud alaealiste seksuaalse ärakasutamise juhtumid, mis viivad inimkaubanduseni¹⁵.

¹² Näiteks 11838/6/12 ja 10024/22.

¹³ 5728/25.

¹⁴ Vt joonealune märkus 13.

¹⁵ Vt joonealune märkus 13.

5. ELis suurenes tuvastatud tööalane ärakasutamine 2021.–2022. aastal 2019.–2020. aastaga võrreldes 51%, sealjuures oli 2022. aastal seksuaalse ja tööalase ärakasutamise osakaal võrdne (41%). Ohvrite kodakondsus ja profiil sõltuvad suuresti ärakasutamise sektorist. Värbamine toimub sageli internetis, kasutades eksitavaid töökuulutusi ja petturlikke lubadusi. Ohvrite päritolu struktuur on muutumas ja üha rohkem ohvreid on kolmandate riikide kodanikud (54% registreeritud ohvritest)¹⁶. See rõhutab selle nähtuse piiriülest ja rahvusvahelist olemust ning seda, kui oluline on tagada asjakohased vahendid ohvrite kaitsmiseks kogu rändeteed hõlmava lähenemisviisi alusel.
6. Inimkaubanduse ohvriks langemise oht on eriti suur väljastpoolt ELi, sealhulgas Ladina-Ameerikast ning Aafrika ja Aasia riikidest pärit rändajatel. Sageli on nad ELis tööd otsides haavatavas olukorras, mistõttu on neil suurem oht langeda sunniviisilise töö, tööalase ärakasutamise ja seksuaalse ärakasutamise ohvriks.
7. Relvakonfliktid on suurendanud ELis rahvusvahelist kaitset taotlevate isikute arvu, samal ajal kui Venemaa sõda Ukraina vastu on sellele kasvule märkimisväärselt kaasa aidanud, suurendades nende isikute arvu, kelle suhtes kohaldatakse ajutise kaitse direktiivi. Isikud, kes taotlevad rahvusvahelist kaitset, ja isikud, kelle suhtes kohaldatakse ajutise kaitse direktiivi, sealhulgas naised ja lapsed, seisavad silmitsi mitmesuguste ärakasutamise riskidega, mis tulenevad majanduslikest raskustest ja piiratud integratsioonist.
8. Enne nende ärakasutamist või relvakonfliktipiirkonnas inimkaubanduse ohvriks langemist võivad rahvusvahelist kaitset taotlevad kolmandate riikide kodanikud olla langenud raskete rahvusvaheliste kuritegude (nt sõjakuriteod) ohvriks. See tekitab õiguskaitse- ja õigusasutustele lisaprobleeme mitut liiki kuritegude toimepanijate tuvastamisel ja vastutusele võtmisel.
9. Mõned ELi riigid on kehtestanud täiendavad abiprogrammid, kuid kiiresti on vaja võtta lisameetmeid, mis on seotud näiteks põhiteenustega, nagu eluase, haridus ja tervishoid.

¹⁶ Vt joonealune märkus 13.

10. Digiruum (sealhulgas sotsiaalmeedia, kiirsõnumite saatmine, tööportaalid) on muutunud üheks peamiseks vahendiks, mida kasutatakse inimkaubanduse ohvrite värbamiseks, ärakasutamiseks ja kontrollimiseks või nende kaasamiseks kaasosalistena muud liiki kuritegude korral. See on eriti ohtlik alaealistele ja haavatavas olukorras olevatele inimestele.
11. Kurjategijad kasutavad üha enam krüpteeritud sidekanaleid ja krüptoraha, mis raskendab õiguskaitse- ja õigusasutustel kurjategijate tuvastamist, asjakohaste tõendite kättesaamist ja kuritegelike võrgustike lammutamist.
12. Sellele kasvavale ohule reageerimiseks töötatakse välja analüüsivahendeid, sealhulgas tehisintellektil põhinevaid vahendeid, et toetada internetiseiret ja kuritegevuse avastamist.
13. Ühine kooskõlastatud tegevus ning määratluste ja menetluste ühtlustamine on piiriülese inimkaubanduse vastases võitluses keskse tähtsusega.

Nõukogu kutsub liikmesriike üles:

14. ilma et see piiraks kohtusüsteemi sõltumatust, edendama tihedamat koordineerimist õiguskaitse- ja õigusasutuste vahel, samuti kodanikuühiskonna organisatsioonide ja eraõiguslike isikutega, nagu veebiplatvormid ja võrguoperaatorid, et inimkaubandusega seotud tegevust varakult avastada, tuvastada ja blokeerida, pöörates erilist tähelepanu veebipõhisele värbamisele ja ärakasutamisele; samuti tuvastama ja leidma üles ohvreid, kes võivad olla raskete rahvusvaheliste kuritegude (nt sõjakuriteod) ohvrid või võivad olla olnud nende tunnistajaks, pidades silmas nende valduses oleva teabe säilitamist;
15. edendama tööinspektoreid, kodanikuühiskonna organisatsioone ja muid riikliku tasandi asutusi hõlmavat asutustevahelist koostööd ohvrite tuvastamisel ja abistamisel ohvrikeskse lähenemisviisi raames, vältima taasohvristamist ja kasutama aktiivselt halduslikke lähenemisviise;
16. edendama ELi ametite, sealhulgas Europol, Eurojusti, Frontexi ja CEPOLi ning muude rahvusvaheliste organisatsioonide, sealhulgas INTERPOLi poolt kättesaadavaks tehtud vahendite kasutamist inimkaubanduse vastu võitlemiseks;

17. edendama avaliku ja erasektori partnerluste arendamist (sealhulgas veebiplatvormide ja võrguoperaatoritega), et luua ja rakendada tõhusaid vahendeid inimkaubanduse tuvastamiseks, sellest teatamiseks, selle ennetamiseks ja tõkestamiseks (veebis ja väljaspool seda);
18. toetama jätkuvalt EMPACTi raames inimkaubanduse valdkonnas liikmesriikide vahel ja ELi ametitega tehtavat koostööd;
19. jätkama piirialade tähelepanelikku jälgimist ja võtma meetmeid, mille eesmärk on tugevdada vastuvõtukeskkonnas kaitsemeetmeid, sealhulgas inimkaubanduse tõkestamist, ohvrite tuvastamist ja haavatavate isikute kaitset, tehes vajaduse korral koostööd kodanikuühiskonna organisatsioonide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega;
20. tagama, et inimkaubanduse ohvrid saavad ohvrikeskse lähenemisviisi alusel asjakohast kaitset, sealhulgas tagades vajaduse korral juurdepääsu tunnistajakaitseprogrammidele või muudele sarnastele meetmetele ning vältides taasohvristamist.

Nõukogu kutsub komisjoni üles:

21. käivitama õigeaegselt inimkaubandusevastase võitluse keskuse tegevuse, mis toetab liikmesriike läbivaadatud ELi inimkaubandusevastase võitluse direktiivi ja ELi strateegia rakendamisel, töötades välja suunised, hõlbustades parimate tavade vahetamist, edendades dialoogi inimkaubandusevastase võitluse spetsialistide vahel ja tugevdades koostööd;
22. toetama liikmesriike inimkaubanduse, eelkõige naiste ja lastega kauplemisega seotud sihipäraste ennetus- ja toetusprogrammide kehtestamisel, sealhulgas, kuid mitte ainult, nende naiste ja laste puhul, kes põgenevad Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja eest;
23. tõhustama ühiste ennetus- ja uurimisalgatuste kaudu piiriülest koostööd ja partnerlusi kolmandate riikidega, eelkõige inimkaubanduse päritolu- ja transiidiriikidega, et tegeleda riikidevaheliste inimkaubanduse võrgustikega ja nende vastu võidelda;
24. julgustama ELis inimkaubanduse vastu võitlemiseks kättesaadavate rahastamisallikate ja programmide kasutamist, pöörates erilist tähelepanu EMPACTile ning ohvrite varajasele tuvastamisele ja nende suunamisele spetsialiseeritud teenuste juurde;

25. võtma käesolevaid järeldusi arvesse inimkaubanduse vastu võitlemise ELi strateegia 2026–2029 väljatöötamisel, et tegeleda esilekerkivate probleemidega ja suunata uusi prioriteete sidusal viisil;
26. edendama ELi inimkaubandusevastase võitluse koordinaatori toetusel teabe ja parimate tavade vahetamist riiklike inimkaubandusevastase võitluse koordinaatorite ja riiklike raportööridega, ELi ametitega ning muude pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega;
27. tegema erasektori vastutuse tugevdamiseks koostööd, sealhulgas ELi internetifoorumi kaudu, seoses tööjõu või muude ärakasutamise vormidega, samuti muu tegevusega, mis võib süvendada inimkaubandust kui nähtust.

Nõukogu kutsub Europoli, Eurojusti, Frontexit ja CEPOLi üles nende volituste piires:

28. parandama liikmesriikide eksperditeadmisi, sealhulgas koolitust, ja edendama parimate tavade vahetamist nende vahel, et paremini tuvastada inimkaubandusega seotud kuritegusid küberruumis, võimalikke ohvreid ja toimepanijaid;
29. edendama õiguskaitse- ja õigusalse koostöö, teabevahetuse, kriminaalanalüüsi ja suutlikkuse suurendamise valdkonnas kättesaadavaks tehtud vahendite laialdast kasutamist;
30. soodustama koostööd erasektoriga ning edendama avaliku ja erasektori partnerluste arendamist, sealhulgas IT- ja telekommunikatsioonisektoris, et töötada välja andmeanalüüsi vahendid, sealhulgas tehisintellektipõhised vahendid, ning luua mehhanismid inimkaubanduse varajaseks avastamiseks, tuvastamiseks ja blokeerimiseks ning kahtlasest tegevusest kiireks teatamiseks.